

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 3/14</i>
------------------	---------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 czerwca 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **10 czerwca 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. U.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o przeliczenie emerytury

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **18 października 2013 r.** sygn. akt **IV U 2037/12**

I. **zmienia zaskarżony wyrok jak też poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 5 listopada 2012 r. i 22 stycznia 2013 r. w ten sposób , że ustala prawo wnioskodawczyni M. U. do emerytury w wysokości 1524,73 zł (słownie : tysiąc pięćset dwadzieścia cztery złote 73/100) brutto miesięcznie począwszy od 1 października 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. i 1530,61 zł (słownie : tysiąc pięćset trzydzieści złotych 61/100) brutto miesięcznie w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2013 r. ,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawczyni M. U. kwotę 30 zł (słownie : trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego .**

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 czerwca 2014r.

Decyzjami z dnia 5 listopada 2012r. i 22 stycznia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. , dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury M. U. ,poprzez doliczenie kolejnych kwartałów okresów składkowych , co stanowiło o kwocie świadczenia wraz ze zwiększeniem rolnym 1516,56 zł brutto miesięcznie począwszy od dnia 1 października 2010r.

i odpowiednio 1522,44 zł od dnia 1 stycznia 2013r. Powyższe decyzje miały formę komputerowego wydruku z naniesionymi odręcznie poprawkami korygującymi wyliczenia ,poprzez obniżenie ustalonej pierwotnie wysokości świadczenia –

w pierwszej z w/w decyzji z kwoty 1524,73 zł na 1516,56 zł , i w drugiej z 1530,61 zł na 1522,44 zł. W podstawie prawnej obu decyzji powołane zostały ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz.1227 ze zm.).

Wnioskodawczynie M. U. odwołała się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W odwołaniach z dnia 20 listopada 2012r. i 1 marca 2013r. wnioskodawczynie wnosząc

o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez potwierdzenie jej uprawnienia do emerytury

w wysokości przyjętej w wydrukach komputerowych bez poprawek tj. w kwotach 1524,73 zł brutto miesięcznie od 1 października 2012r. i odpowiednio 1530,61 zł od

dnia 1 stycznia 2013r. zarzuciła ,że działania korygujące pierwotne wyliczenia organu rentowego są dla niej niezrozumiałe i sprzeczne z dotychczasową praktyką przeliczania jej emerytury . W tym kontekście odwołująca podkreślała bowiem ,że

z jednej strony pozwany w nieuprawniony sposób dokonał zmniejszenia przysługującego jej zwiększenia rolnego z drugiej zaś zaniżył część stażową , co w sumie stanowiło o bezpodstawnym obniżeniu wysokości emerytury o kwotę 8,17 zł brutto miesięcznie.

W odpowiedzi na odwołania z dnia 12 grudnia i 20 marca 2013r., pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosił o oddalenie żądania wnioskodawczynie zwiększenia wysokości emerytury , podnosząc ,że wbrew jej zarzutom obie zaskarżone decyzji w sposób prawidłowy ustalały wartość tego świadczenia. Wyjaśniając ,że naniesienie w decyzjach odręcznych poprawek było konieczne z uwagi na błąd systemu komputerowego , pozwany podawał , że w odniesieniu do pierwszej z decyzji- zwiększenie rolne ustalone zostało

w odniesieniu do emerytury podstawowej obowiązującej na dzień 28 lutego 2012r.

z uwzględnieniem jej waloryzacji co ostatecznie stanowiło kwotę 87,74 zł (a nie jak w błędnym wydruku komputerowym 91,91 zł), przy części stażowej świadczenia wynoszącej 1428,71 zł , a z kolei w drugiej z zaskarżonych decyzji część ta wynieść miała 1434,60 zł przy analogicznym jak uprzednio zwiększeniu rolnym na kwotę 87,74 zł.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie ,po rozpoznaniu odwołań M. U., wyrokiem z dnia 18 października 2013r.

(sygn. akt IV U 2037/12) oddalił odwołania. Na podstawie zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczynie M. U. pobiera emeryturę od dnia 2 lutego 2002r. Do ustalenia wysokość tego świadczenia przyjęto wwpw 79,78% obliczony z 20 lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia ,oraz 24 lata i 7 miesięcy okresów składkowych . W decyzji przyznającej prawo do emerytury ustalono także uprawnienie M. U. do zwiększenia rolnego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze za 46 kwartałów. Ponieważ po przyznaniu emerytury wnioskodawczynie kontynuowała zatrudnienie składała cykliczne wnioski o przeliczenie świadczenia poprzez uwzględnienie dodatkowych okresów składkowych. Powyższe skutkowało zaś ponownym ustaleniem wysokości emerytury przy niezmiennym wwpw oraz kwocie bazowej odniesionej do tej obowiązującej w marcu 2007r. Jednocześnie do emerytury doliczane było każdorazowo zwiększenie rolne za 46 kwartałów . Podobne postąpienie dotyczyło wniosków M. U. z dnia 15 października 2012r. i 14

stycznia 2013r. o przeliczenie emerytury , przy wykazywanym przez nią stażu ubezpieczeniowym w wymiarze 31 lat i 8 miesięcy, a następnie 31 lat i 11 miesięcy okresów składkowych , co skutkowało wydaniem- zaskarżonych w niniejszym postępowaniu- decyzji z dnia 5 listopada 2012r. i 22 stycznia 2013r. ustalających wysokość emerytury wnioskodawczyni na kwoty : 1516,56 zł brutto miesięcznie (na okres od 1 października 2012r. do 31 grudnia 2012r.) i 1522,44 zł począwszy od dnia 1 stycznia 2013r. Odnosząc się następnie

w swoich ustaleniach do bliżej nieopisanych co do swej rachunkowej zawartości wyjaśnień ZUS w sprawie metody obliczania wysokości emerytury odwołującej w obu zaskarżonych decyzjach, Sąd I instancji –przyjmując prawidłowość tych wyliczeń - lakonicznie stwierdził , że nie zostały one w sposób skuteczny podważone przez odwołującą , której zarzuty oparte są na własnych wyliczeniach nie mających nadto swego uzasadnienia w przepisach obowiązującego prawa , przy powołaniu w podstawie prawnej wyroku art.56 ust.4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r.

Nr 153,poz.1227 ze zm.) jak też art.477¹⁴ §1kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 18 października 2013r. zaskarżony został w całości przez wnioskodawczynię M. U.. W apelacji z dnia 10 grudnia 2013r. (v. k- 64-67) wnioskodawczyni zarzucając naruszenie prawa procesowego tj. art.328 §2 kpc przez naruszenie zasad rządzących sposobem sporządzania uzasadnienia wyroku

i art. 233 §1 kpc przez brak właściwej oceny dowodów , wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądań jej odwołań, względnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżąca ,akcentując proceduralne zaniedbania Sądu I instancji (bezkrytyczne przyjęcie wyjaśnień ZUS) raz jeszcze prezentowała jedynie właściwy jej zdaniem, a zobrazowany już w odwołaniach sposób wyliczenia nowej wysokości emerytury mający stanowić o zaniżeniu kwoty tego świadczenia w obu zaskarżonych decyzjach o 8,17 zł brutto miesięcznie.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ustosunkował się do treści apelacji wnioskodawczyni.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyni M. U. zważył co następuje;

Apelacja jest w pełni zasadna ,co skutkować musi wydaniem przez tut. Sąd orzeczenia reformatoryjnego .

Tak jak bowiem słusznie zarzuca skarżąca wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 18 października 2013r. wydany został z naruszeniem prawa procesowego , zaś uzupełnione przed tut. Sądem postępowanie dowodowe w sposób jednoznaczny wykazało ,iż zarówno wyrok Sądu I instancji jak i poprzedzające go decyzje ZUS wydane zostały z naruszeniem prawa materialnego, prowadząc do zaniżenia wysokości emerytury wnioskodawczyni w objętym sporem okresie o kwotę 8,17 zł brutto miesięcznie.

Przede wszystkim jednak już na wstępie podkreślić należy , że Sąd II instancji sprawuje nie tylko funkcję kontrolną ale i merytoryczną , rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia niejako na nowo (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008r. III CZP 49/07 OSNC 2008/6/55) .Tym samym wszelkie uchybienia Sądu I instancji mogą być konwalidowane w postępowaniu odwoławczym , i tak też się stało w okolicznościach przedmiotowej sprawy w której tak naprawdę Sąd Okręgowy uchylił się od oceny istoty sporu przyjmując w sposób bezkrytyczny i bez jakichkolwiek bliższych wyjaśnień prawidłowość działań ZUS w zakresie ustalenia nowej wysokości emerytury odwołującej .Powyższe prowadziło więc do wadliwości uzasadnienia rozstrzygnięcia (naruszenie art.328 § 2kpc) nie zawierającego koniecznych ustaleń faktycznych poczynionych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego (o jakiej z kolei mowa w art.233 §1kpc) dotyczących samego mechanizmu przyjętego przez pozwanego organu rentowy w zaskarżonych decyzjach wyliczenia świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni, a było to tym bardziej uzasadnione w świetle treści odpowiedzi organu rentowego na odwołania M. U. , jak i w końcu dodatkowego pisemnego wyjaśnienia ZUS

(które w pełni uznane zostało przez Sąd I instancji za przekonywujące i prawidłowe), nie korespondującymi w pełni z danymi liczbowymi przyjętymi w zaskarżonych decyzjach (i tak np. w decyzji z dnia 5 listopada 2012r. zwiększenie rolne ustalone zostało na kwotę 83,74 zł , a nie jak utrzymywał w odpowiedzi na odwołanie ZUS 87,84 zł , przy części stażowej wyliczonej na kwotę 1432, 82 zł , gdy tymczasem według dodatkowych wyjaśnień organu rentowego miała być to kwota 1428,72 zł) .

Wszystko to razem prowadziło więc do ponowienia w postępowaniu apelacyjnym dowodu z akt emerytalnych odwołującej jak również do przeprowadzenia dodatkowych dowodów : z uzupełniających pisemnych wyjaśnień organu rentowego (v. k- 65) i zeznań w charakterze świadka pracownicy pozwanego D. M. opracowującej złożone przed Sądem I instancji wyliczenia organu rentowego - na okoliczność ustalenia przyjmowanych przez ZUS zasad przeliczania emerytury wnioskodawczyni tak w zaskarżonych decyzjach jak i uprzednio czy już w 2013r. po dacie wydania decyzji z dnia 22 stycznia 2013r. W oparciu zaś o powyższe dowody Sąd II instancji ustalił , że za wyjątkiem dwóch objętych kontrolą w niniejszym postępowaniu decyzji (z dnia 5 listopada 2012r. i 22 stycznia 2013r.) praktyka organu rentowego w przeliczaniu emerytury M. U. była taka (a obrazują to zarówno decyzja z dnia 20 stycznia 2009r. -k- 279 akt emerytalnych jak i decyzja z dnia 27 maja 2013r. oraz nawiązujące do niej pisemne wyjaśnienia ZUS z dnia 25 lipca 2013r. k -393 i 397 akt emerytalnych) ,że do zwaloryzowanej części stażowej świadczenia

(uwzględniającej dodatkowy okres składkowy) doliczana była część rolna obliczana wskaźnikiem wymiaru 11,5 % (za 46 kwartałów ubezpieczenia rolniczego) odniesionym do emerytury podstawowej w wysokości obowiązującej w dacie przeliczenia . Od reguły tej odstąpiono w 2012r. z uwagi – jak to podał świadek D. M.(v. zeznania w/w - e- protokół rozprawy apelacyjnej z dnia 10 czerwca 2014r.- 00:01:20-00:07:53) i co wynika także z pisemnych wyjaśnień ZUS (v.k-65) –na przeprowadzenie waloryzacji kwotowej świadczeń emerytalno-rentowych z dniem 1 marca 2012r. Powyższe zaś skutkowało takim sposobem przeliczenia w którym ustalano wysokość przysługującej M. U. emerytury w części stażowej (przy uwzględnieniu dodatkowego okresu składkowego) i w odniesieniu do zwiększenia rolnego na dzień 28 lutego 2012r. , po czym sumowano te składniki dodając następnie kwotę waloryzacji 71 zł. Te działania matematyczne doprowadziły do obliczenia wysokości emerytury wnioskodawczyni w kwotach objętych treścią zaskarżonych decyzji

(w postaci skorygowanych odrębnie wydruków komputerowych bowiem program generował wydruk według starych zasad przeliczania emerytury), a więc odpowiednio 1516,56 zł brutto miesięcznie począwszy od 1 października 2012r. (gdy według starych zasad byłaby to kwota 1524,73 zł) i 1522,45 zł od 1 stycznia 2013r. (w tym wypadku kwota emerytury obliczona według dotychczasowych reguł wyniosłaby kwotę 1530,61 zł) . W świetle powyższych ustaleń – w ocenie Sądu Apelacyjnego- uznać należało ,iż przyjęty przez organ rentowy sposób przeliczenia emerytury M. U. – ustalenia wysokości tego świadczenia w okresie od 1 października 2012r. do 31 marca 2013r. – był sprzeczny z prawem , doprowadzając w efekcie do zaniżenia emerytury na kwotę wskazywaną przez odwołującą tj. 8,17 zł brutto miesięcznie.

I tak przede wszystkim już na wstępie wyraźnie podkreślić należy, że przewidziane w art.56 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 20013r. ,poz.1440 ze zm.) zwiększenie świadczenia z tytułu podwójnego ubezpieczenia tzw. zwiększenie rolne , stanowi odrębny składnik emerytury podlegający doliczeniu do emerytury pracowniczej (por. znamienna w tym przedmiocie uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1999r. III ZP 38/98 OSNP 1999/11/371). Tym samym dokonywana przy przeliczeniu emerytury w trybie art. 112 w/w ustawy emerytalno-rentowej waloryzacja części stażowej świadczenia uwzględniająca dodatkowy okres ubezpieczenia , jest niezależna od waloryzacji części rolnej emerytury , która dokonywana jest w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 1403 ze zm.) –do czego odsyła art.56 ust.3 ustawy emerytalno-rentowej- tj. według przewidzianej w art.48 ust.3 ustawy

o u. s. r. reguły , zgodnie z którą w każdym przypadku zmiany wysokości emerytury podstawowej wypłaca się świadczenie o którym mowa w ust.1 tego przepisu (a więc tak jak w przypadku omawianego zwiększenia rolnego ustalonego w oparciu o przewidziany z kolei w art.6 pkt 8 ustawy o u. s .r. wskaźnik wymiaru) w odpowiednio zmienionej wysokości , z uwzględnieniem terminów waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie

przepisów emerytalnych.... Powyższe więc w sytuacji wnioskodawczyni –przy jej wnioskach o przeliczenie emerytury składanych po waloryzacji z marca 2012r.- oznaczało konieczność ustalenia nowej wysokości emerytury odwołującej odrębnie dla części stażowej i zwiększenia rolnego na dzień 28 lutego 2012r. ,a następnie dokonania waloryzacji w odniesieniu do obu tych składników ,co dopiero przy ich następczym zsumowaniu dawało globalną wysokość zwiększonej emerytury . Taką praktykę stosował zresztą – co wykazano powyżej w ustaleniach tut. Sądu- organ rentowy przeliczając uprzednio , czy już po waloryzacji z marca 2013r.- emeryturę M. U. ,a w nieuprawniony sposób zaniechał tego w 2012r. Tłumaczenie przy tym odstąpienia od dotychczasowych zasad samym kwotowym sposobem przeprowadzenia waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w 2012r. jest nieuzasadnione. Waloryzacja ta stanowiła przecież o podwyższeniu wszystkich świadczeń o jednakową kwotę 71 zł , co siłą rzeczy stanowiło także o podniesieniu

o tę kwotę wysokości emerytury podstawowej (z 728,18 zł na 799,18 zł). Tym samym nie było żadnych przeszkód aby tak jak uprzednio dokonać waloryzacji części stażowej emerytury wnioskodawczyni poprzez doliczenie 71 zł do ustalonej na dzień 28 lutego 2012r. kwoty tej części świadczenia (co razem stanowiło o kwocie 1432,82 zł) , przy jednoczesnym odrębnym ustaleniu wysokości zwiększenia rolnego uwzględniającego już nową kwotę emerytury podstawowej (co w sumie dawało kwotę 91,90 zł) ,a dopiero następnie zsumowaniu obu tych składników , co razem daje kwotę dochodzoną odwołaniem od pierwszej z zaskarżonych decyzji w wysokości 1524,73 zł brutto miesięcznie emerytury. Podobny mechanizm ponownego ustalenia wysokości emerytury odwołującej w odniesieniu do drugiej z zaskarżonych decyzji prowadzi do ustalenia ,iż nowa wysokość świadczenia M. U. w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013r, winna wynieść z kolei kwotę 1530,61 zł brutto miesięcznie (co zresztą w sposób prawidłowy ilustrowały nie skorygowane odrębnie wydruki komputerowe w/w decyzji v. k- 47 i 48) .

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art. 386 §1kpc orzeczono jak w sentencji. Końcowy wynik sprawy uzasadniał obciążenie pozwanego organu rentowego poniesionymi przez skarżącą kosztami postępowania odwoławczego (opłatą sądową od apelacji w kwocie 30 zł) ,o czym z kolei orzeczono na podstawie art. 98 §1kpc w z.art.108 §1kpc i art.109 §1 zdanie drugie kpc.